

Starostlivosť o krajinu

6. cvičenie

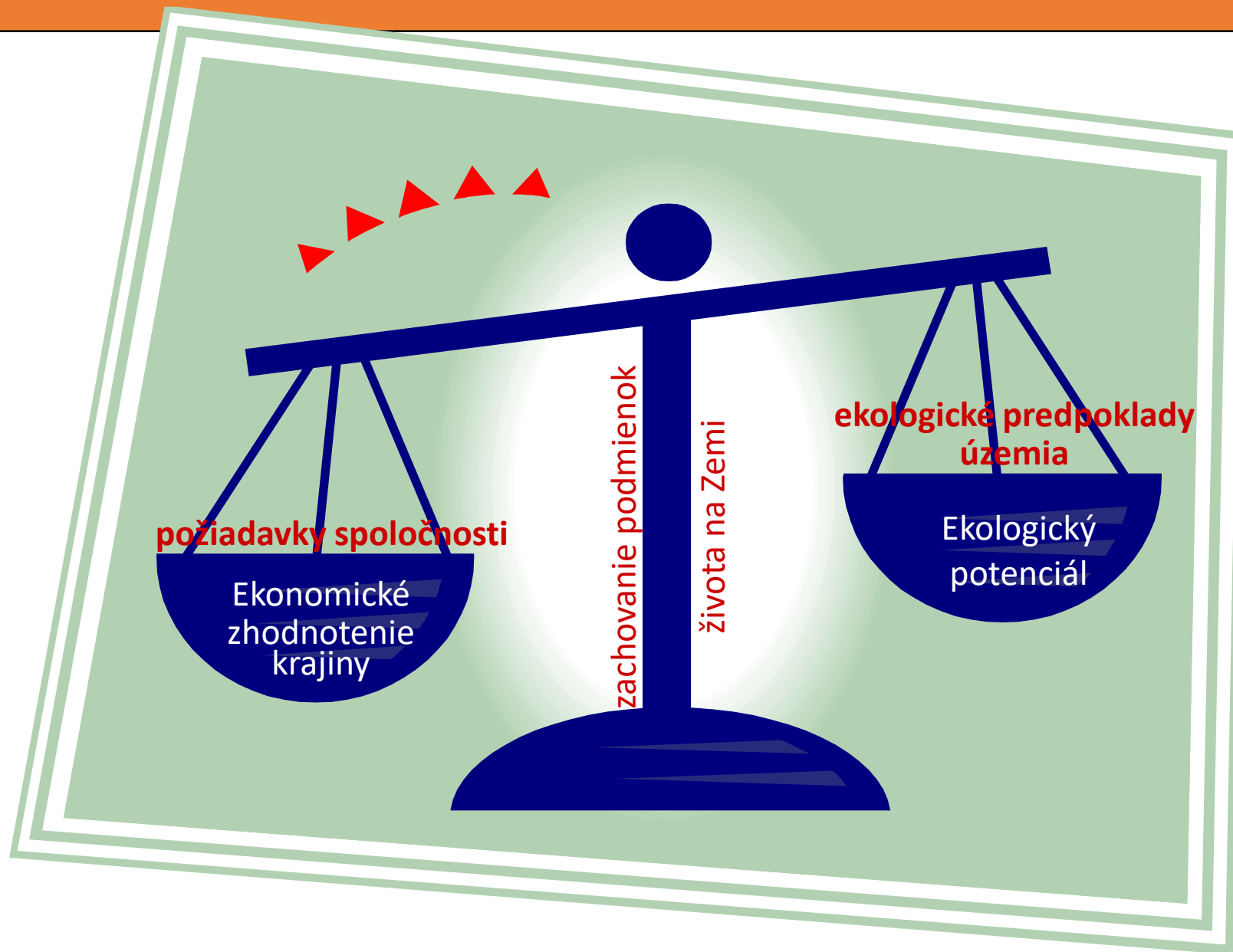
Rozsah predmetu: 2/2/1

Vyučujúci: M. Kubov, PhD.

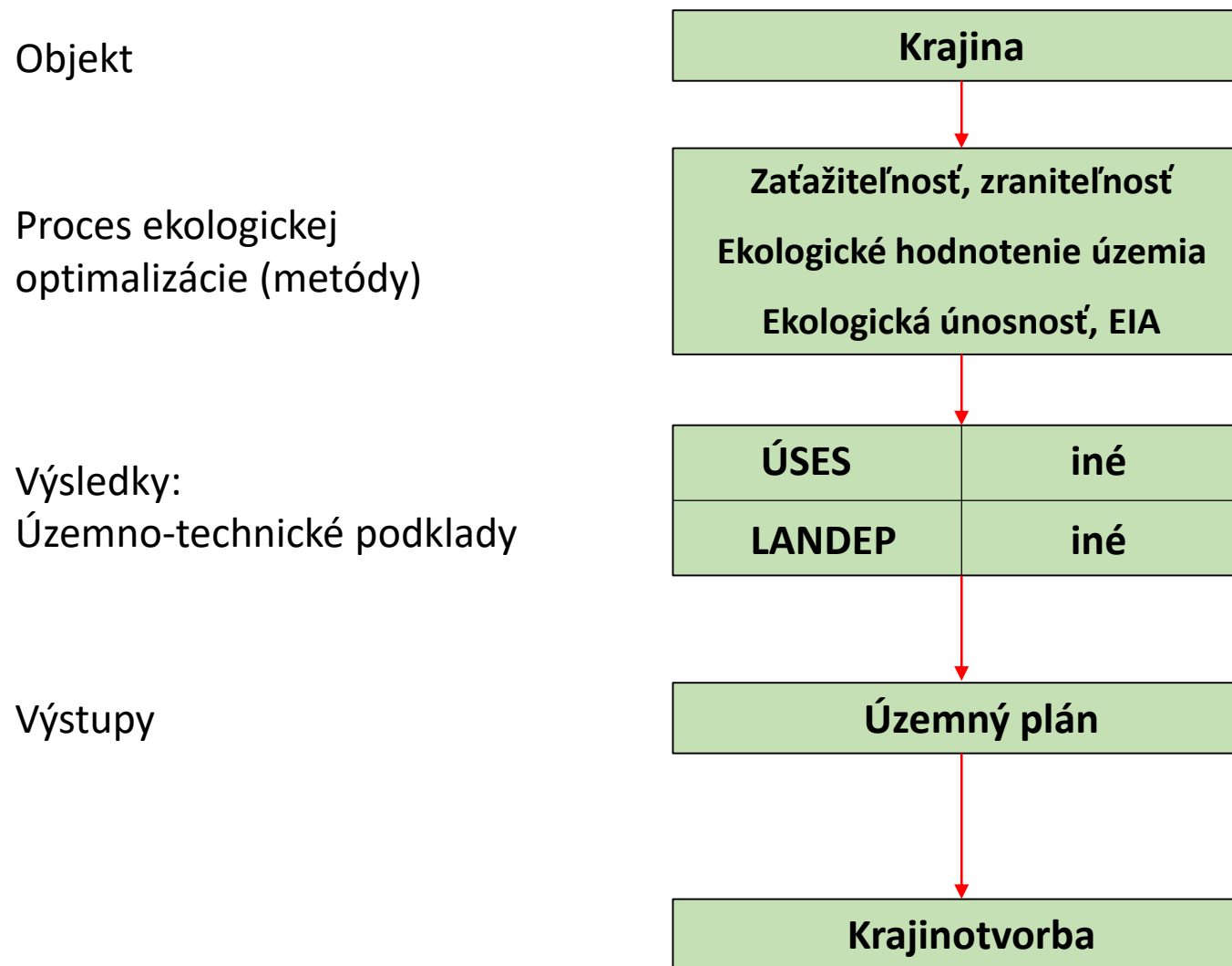
Základne nástroje územného plánovania

Ekologická optimalizácia využívania územia

Základne nástroje územného plánovania

Základne nástroje územného plánovania

Územné plánovanie

(zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení ďalších predpisov)

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši:

- priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia
- určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj, tvorbu krajiny, v súlade s princípmi udržateľného rozvoja.

to znamená, že

» » »

je dlhodobý proces, pri ktorom sa záväzne určuje, aké aktivity resp. stavby sa budú (alebo nebudú) na určitom území realizovať. Rieši využívanie územia a jeho zásady, koordinuje činnosti ovplyvňujúce životné prostredie, hodnoty územia, tvorbu krajiny. Utvára predpoklady na trvalý súlad týchto činností.

Základne nástroje územného plánovania

Územné plánovanie utvára predpoklady na zabezpečenie trvalého súladu všetkých prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt v území, najmä so zreteľom na starostlivosť o životné prostredie a ochranu jeho hlavných zložiek – pôdy, vody a ovzdušia.

Uvedený cieľ UP je splniteľný za podmienky, ak územie nebude zaťažované nad mieru únosného zaťaženia, čo v zmysle zákona o životnom prostredí je také zaťaženie územia ľudskou činnosťou, pri ktorom nedochádza k poškodeniu životného prostredia, najmä jeho zložiek, funkcií ekosystémov, alebo ekologickej stability.

Základne nástroje územného plánovania

Územné plánovanie zahŕňa tieto úlohy a činnosti

- a) Určuje limity využívania územia
- b) Reguluje funkčné a priestorové usporiadanie územia
- c) Určuje potrebné asanačné, rekonštrukčné alebo rekultivačné zásahy do územia a určuje spôsob jeho ďalšieho využívania
- d) Vymedzuje chránené územia, chránené objekty, oblasti pokoja a ochranné pásma, pokiaľ nevznikajú podľa osobitných predpisov, zabezpečuje ochranu všetkých chránených území, chránených areálov, ochr. pasiem
- e) Určuje zásahy a podmienky vecnej a časovej koordinácie miestne sústredenej výstavby jedného alebo viacerých stavebníkov
- f) Posudzuje a hodnotí územno-technické dôsledky pripravovaných stavieb a iných opatrení v území a navrhuje rozsah stavieb a opatrení, ktoré podmieňujú ich plné využitie
- g) Rieši umiestnenie stavieb, určuje územno-technické, urbanistické a architektonické zásahy ich projektového riešenia a realizácie
- h) Navrhuje využitie zdrojov a rezerv územia na jeho spoločenský najefektívnejší urbanistický rozvoj
- i) Utvára podklady pre tvorbu koncepcií výstavby a technického vybavenia územia
- j) Navrhuje porade výstavby a využitie územia
- k) Navrhuje územno-technické a organizačné opatrenia nevyhnutné na dosiahnutie optimálneho usporiadania a využitia územia

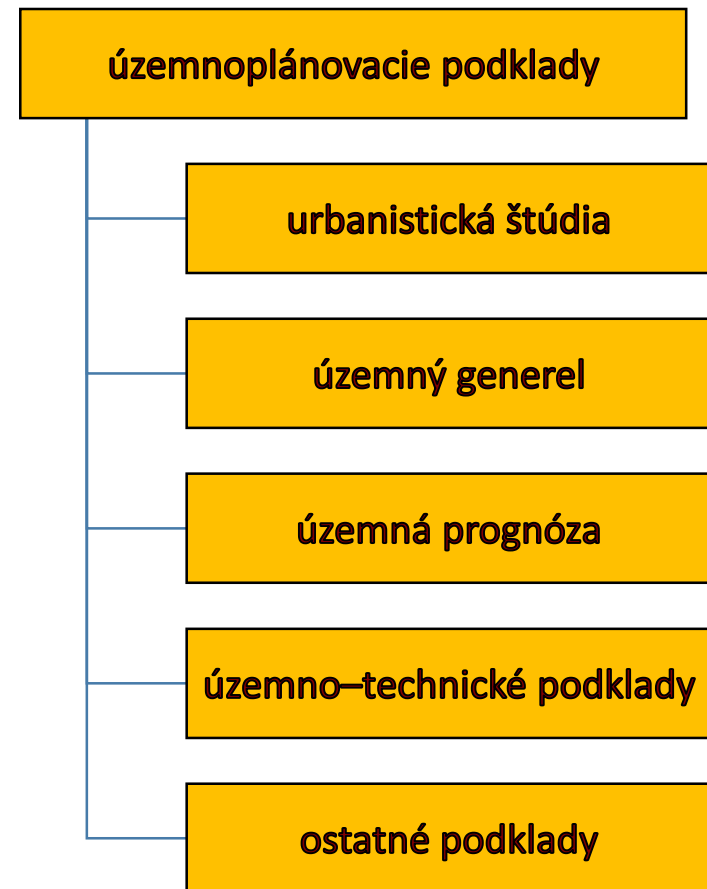

Základne nástroje územného plánovania

Základnými nástrojmi územného plánovania sú :

- a) Územnoplánovacie podklady
- b) Územnoplánovacia dokumentácia
- c) Územné rozhodnutie

a)

Základne nástroje územného plánovania

Urbanistická štúdia

rieši čiastkové problémy území. Spracúva sa ako podklad ÚR v území s komplikovanými územnotechnickými, urbanistickými alebo architektonickými podmienkami, ak treba prehĺbiť alebo overiť riešenie navrhnuté územnoplánovacou dokumentáciou, alebo ak spracovanie územnoplánovacej dokumentácie nie je účelné. Spracováva sa najmä ako nástroj priestorovej urbanistickej tvorby, na získanie variantných riešení najvýhodnejšieho usporiadania, alebo ako nevyhnutný podklad na územné rozhodnutie, ak nie je spracovaná príslušná územnoplánovacia dokumentácia.

Spravidla ju obstaráva orgán ÚP. Môže ju však obstaráť, alebo na jej obstarávanie finii (prevládajúce mierky 1 : 2000, 1 : 1000)

Územný generel

podrobne rieši otázky územného rozvoja jednotlivých zložiek osídlenia, najmä bývania, priemyslu, poľnohospodárstva, dopravy, technických sietí a služieb, občianskej vybavenosti, **zelene a rekreácie**. Je podkladom územného rozhodovania. (prevládajúce mierky 1 : 2000, 1 : 1000)

Základne nástroje územného plánovania

Územná prognóza

rieši možnosti dlhodobého priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Spracúva sa na základe rozboru a hodnotenia územno – technických podmienok, environmentál. Podmienok, ekonomických a sociálnych podmienok, územia, ako aj na základe rozboru a hodnotenia ÚSES, tendencií územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie.

Územno – technické podklady

Sú účelovo zamerané a sústavne dopĺňané súbory údajov charakterizujúce stav a podmienky územia. Slúžia na:

- spracovanie územno – plánovacej dokumentácie
- posudzovanie a tvorbu investičnej výstavby
- priebežné sledovanie zmien v podmienkach územia, jeho organizáciu a využitie

Základne nástroje územného plánovania

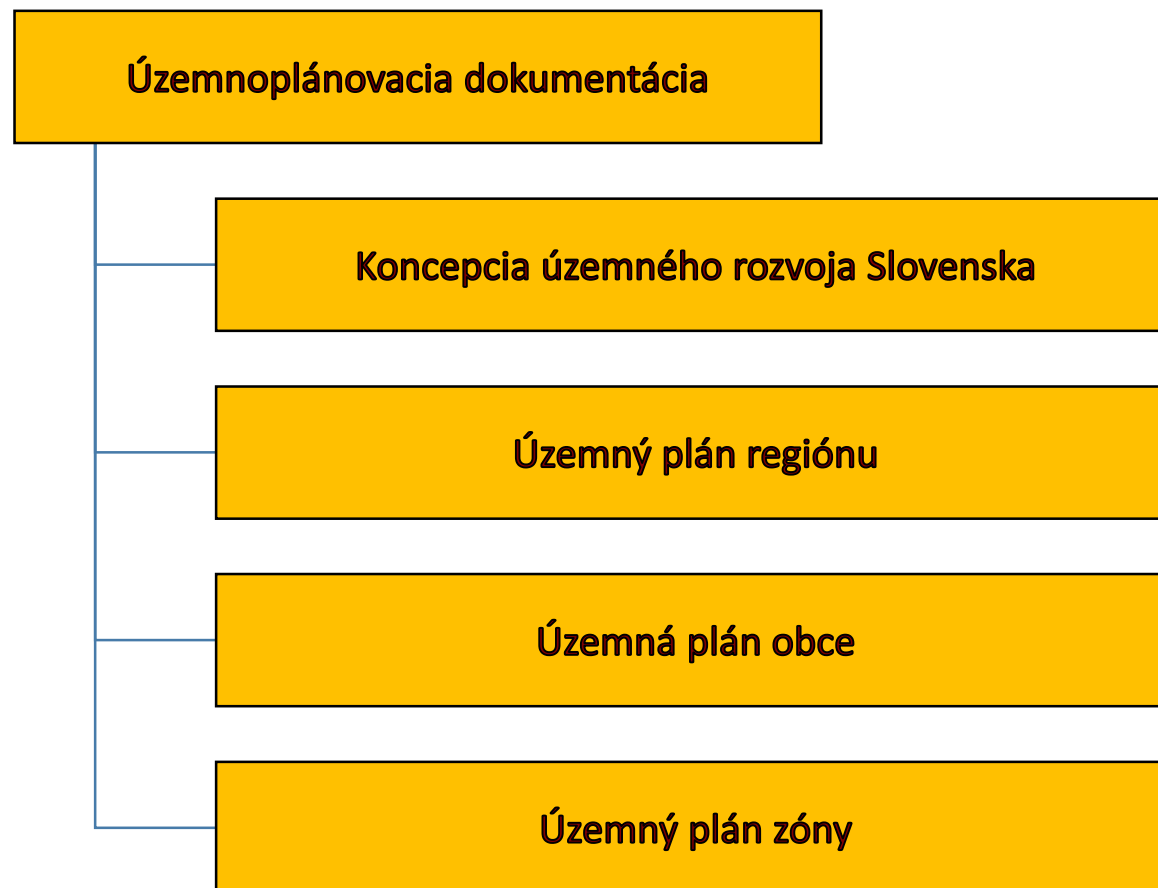
Ostatné podklady

V územno – plánovacej činnosti sa povinne využívajú nasledujúce dokumenty a súbory informácií

- stratégie trvalo udržateľného rozvoja, stratégie štátnej environmentálnej politiky, environmentálne akčné programy, odvetvové koncepcie
- projekty pozemkových úprav, lesných, vodohospodárskych, závlahových a melioračných úprav pozemkov
- dokumenty ÚSES, územné priemety ochrany prírody a krajiny, programy starostlivosti o prírodu a krajinu
- programy ochrany kultúrneho a historického dedičstva
- programy odpadového hospodárstva
- koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obcí a stratégie a programy regionálneho rozvoja

Základne nástroje územného plánovania

b)

Základne nástroje územného plánovania

Územnoplánovacia dokumentácia

Komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, **zosúladuje** záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a **ustanovuje** regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Je **základným nástrojom** územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie Slovenska, regiónov, obcí.

ÚPD tvoria:

➤ **Koncepcia územného rozvoja Slovenska**

Spracúva sa pre celé územie Slovenskej republiky. Územno-technickým podkladom na jej spracovanie je Stratégia územného rozvoja Slovenska.

➤ **Územný plán regiónu**

Spracúva sa pre časť krajiny s viacerými obcami, v ktorej treba riešiť špecifické rozvojové zámery.

Základne nástroje územného plánovania

Územný plán obce

spracúva sa pre územie jednej obce alebo pre územie dvoch, resp. viacerých obcí. Povinné mať územný plán sú mestá a obce **s viac ako 2000 obyvateľmi**.

Územný plán obce ustanovuje najmä:

- zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania obce v nadväznosti na okolité územie
- prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch
- zásady a regulatívy starostlivosti o ŽP, ÚSES a tvorby krajiny, vrátane plôch zelene
- zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrno – historických hodnôt a významných krajinných prvkov
- hranice medzi súvisle zastavaným územím obce alebo územím určeným na zastavanie a ostatným územím obce
- zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia
- plochy pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie a pre chránené časti krajiny

Základne nástroje územného plánovania

Územný plán zóny

Spracúva sa pre časť obce (ak to ustanoví schválený plán obce).

Ustanovuje najmä:

- zásady a regulatívy podrobnejšieho priestorového usporiadania a funkčného využívania pozemkov, stavieb a verejného dopravného a technického vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia stavieb na jednotlivých pozemkoch, do urbánnych priestorov a zastavovacie podmienky (**nie je v územnom pláne obce*)
- podiel možného zastavania a únosnosť využívania územia
- určenie pozemkov, ktoré nemožno trvalo zaradiť medzi stavebné pozemky
- chránené časti krajiny (**nemá to nič spoločné zo zákonom č. 543/2002 Z.z.*)
- zásady a regulatívy nevyhnutnej vybavenosti stavieb
- zásady a regulatívy začlenenia stavieb do okolitej zástavby
- umiestnenie zelene, významných krajinných prvkov a ostatných prvkov ÚSES na jednotlivých pozemkoch
- pozemky pre verejnoprospešné stavby, stavebnú uzáveru, asanácie

Základne nástroje územného plánovania

Záväzná časť územnoplánovacej dokumentácie obce

- priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia obce
- hranice zastaveného územia
- usporiadanie verejného dopravného, občianskeho a technického vybavenia
- ustanovenie plôch pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie, pre chránené časti krajiny, ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrno – historických hodnôt, významných krajinných prvkov, územného systému ekologickej stability, starostlivosti o životné prostredie, tvorby krajiny, vrátane **plôch zelene**

Základne nástroje územného plánovania

c)

Základne nástroje územného plánovania

Územné rozhodnutie

V územnom rozhodnutí vymedzí stavebný úrad územie na navrhovaný účel a určí podmienky, ktorými sa zabezpečia záujmy spoločnosti v území, najmä:

- súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania
- vecná a časová koordinácia jednotlivých stavieb a iných opatrení v území
- starostlivosť o životné prostredie vrátane architektonických a urbanistických hodnôt v území

Rozhodnutie o umiestení stavby

Určuje sa ním stavebný pozemok, umiestnenie stavby na ňom, podmienky na umiestnenie stavby, požiadavky na obsah projektovej dokumentácie, čas platnosti rozhodnutia. V podmienkach sa určia požiadavky napr. na ochranu prírody a krajiny, na zabezpečenie starostlivosti o životné prostredie, výškové a polohové umiestnenie stavby, napojenie na siete komunikácie, podiel zastavanej a nezastavanej plochy ...

Základne nástroje územného plánovania

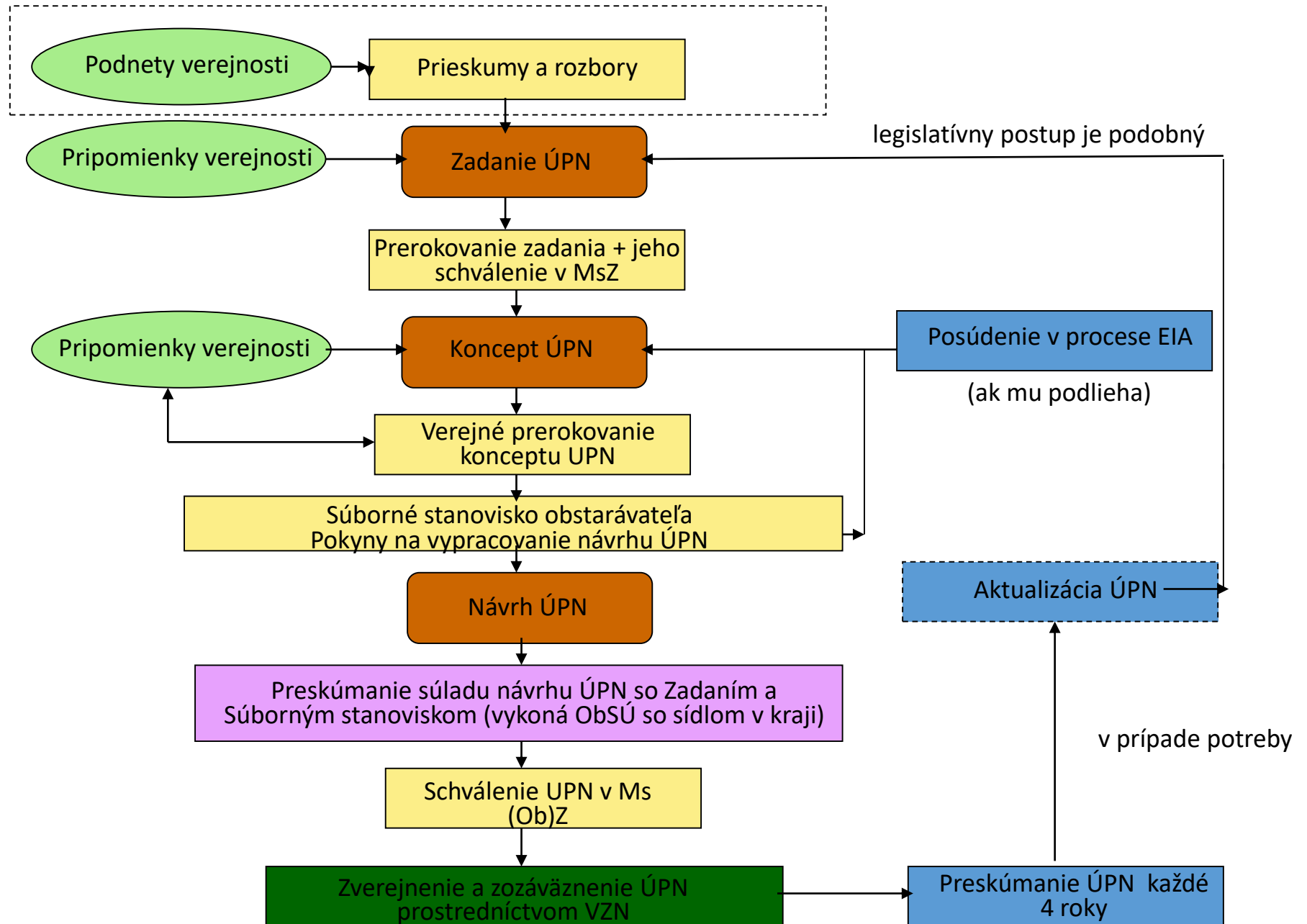
Rozhodnutie o chránenej časti krajiny

Rozhodnutím sa ustanovuje hranica chránenej časti krajiny, zakazujú alebo obmedzujú určité činnosti, určujú podmienky ochrany. Z dôvodov ochrany verejného záujmu sa určí spôsob ochrany, najmä zákaz, obmedzenie alebo spôsob uskutočňovania stavieb, terénnych úprav, ťažbových prác, výsadby stromov, hnojenia pôdy, prevádzky vysokofrekvenčných prístrojov.

Rozhodnutie o stavebnej uzávere

Rozhodnutím sa vymedzuje územie, v ktorom sa dočasne zakazuje alebo obmedzuje stavebná činnosť. Stavebná uzávera sa určuje na nevyhnutne potrebný čas, najviac na dobu 5 rokov.

Spracovanie územného plánu mesta, resp. obce

Základne nástroje územného plánovania

Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (*zákon EIA- Environmental Impact Assessment*)

Upravuje:

- postup odborného a verejného posudzovania vplyvov na ŽP (strategických dokumentov, navrhovaných činností)
- pôsobnosť orgánov štátnej správy a pôsobnosť obcí pri posudzovaní vplyvov
- práva a povinnosti účastníkov procesu posudzovania pri posudzovaní

EIA zohráva úlohu preventívneho systému v starostlivosti o ŽP. Vychádza z prognózy a hodnotenia očakávaných pozitívnych a negatívnych vplyvov plánovaných projektov na ŽP. EIA je podkladom na vydanie povolenia na činnosť. Proces strategického environmentálneho hodnotenia je právom regulovaný postup pri posudzovaní koncepčných rozvojových dokumentov rôznych hierarchických úrovní (stratégie, plány, programy, rozpočty, právne predpisy, dohovory).

Základne nástroje územného plánovania

Strategické dokumenty podliehajúce posudzovaniu ich vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia (Príloha č. 1 k zákonu č. 24/2006 Z. z.)

Lesné hospodárstvo

- princípy štátnej lesníckej politiky
- stratégia a koncepcia rozvoja lesného hospodárstva
- program zalesňovania pôd nevyužívaných na poľnohospodársku výrobu
- koncepcia ochrany lesných pozemkov
- programy rozvoja poľovníctva
- lesníctvo a rozvoj vidieka
- koncepcia trvalo udržateľného obhospodarovania lesov

Územnoplánovacie dokumentácie

- koncepcia územného rozvoja Slovenska
- územné plány regiónu
- územné plány obcí (nad 2000 obyv.)
- územné plány obcí do 2000 obyv., ktoré sú obcami so štatútom kúpeľného miesta alebo obcami, na ktorých území sa nachádza CHVÚ, ÚEV alebo súvislá sústava CHÚ Natura

Ďakujem za pozornosť ...